

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČIČEVA ULICA 5. — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Italija in Nemčija sta nerazdružljivi

Zavezništvo italijanskega in nemškega naroda ni zgolj politična tvorovina, marveč je globoko zasidrano v življenjskih pogojih in ciljih obeh držav ter v idejah fašizma in narodnega socializma

Frankfurt, 27. sept. s. Zavezništva in sporazumi, piše Rudolf Koeter v listu »Fränkischer Kurier«, dostikrat niso odvisni od čustev v državah, ki jih sklene. Za Italijo in Nemčijo obstajajo najugodnejši politični pogoji zavezništva. Z Bismarckovimi besedami ni med obema narodoma po naravi nasprotujočih si interesov. To so vedeli tudi med Versailles, ki so vsilili mejo na Brennerju, tajnim upanjem, da bo postala nekoga dne razlog za nesoglasja med Italijo in Nemčijo. Od kar je pa Hitler došel kot svoj politični testament nekrljivost te meje, je bil ta izvor morebitnega strupa za vedno odstranjen in tako ni med obema državama nobenega teritorialnega ali drugega ne-sporazuma. K temu se pridruži fašistična in nacionalno-socialistična ideja. Mussolini, ki je prišel na oblast leta 1922., je opravil veliko predhodno delo za razvoj avtoritativne države. So zavodi in dela Hitlerjevega režima, ki so osnovana na izkušnjah Duceja v fašistični državi. Tudi zunanja politika Italije in Nemčije ima skupne točke, n. pr. načelo, ki izraža nujnost in voljo, dati stisnjenemu narodu prostora. Iz tega je nastala tudi medsebojna pomoč, ki se kaže od abesinske do sedanje vojne v skupnih stališčih obeh voditeljev. V tej vojni je Italija stopila na stran Nemčije, čeprav je prevzela odgovornost, ki je mnogo težja, kakor se splošno misli v nemškem javnem mnenju. Italijanski narod, ki je po ozemlju in prebivalstvu manjši kot nemški in po večini poljedelskega značaja, z majhnimi sredstvi surovini in industrije, je prestal, ko je stopil v vojno, že velike napore od libijske vojne do svetovne vojne, od kolonialne ekspedicije proti libijskim upornikom do abesinske vojne ter do španske vojne in do mogočnega obnovitvenega dela in notranje kolonizacije. Kadar Mussolini govori o proletariatu in fašistični Italiji, imajo te besede globok pomen. Italijanski narod pozna revščino in ima velik dar živeti srečno in junaško z majhnimi zahtevami in s tem, kar mu daje njegova pridnost. Del, ki pripada Italiji v celotnem okviru vojne, je jasno spoznaven v svoji važnosti. Roosevelt je povedal, da je Italija vezala

v Afriki ogromno količino angleških čet, ki znašajo skupno s silami v Afriki in v Orientu nad 1.000.000 ljudi. Istočasno z afriško vojno je bila porabljena velika količina ameriškega vojnega materiala. Kar najbolj zadeva pozornost tujega potnika v Italiji, je odlična vedrost tega naroda, katero ohranja sredi, borb, zrtvovanja in odrekovanja. Mi, piše Koeter, se lahko kaj naučimo. Res je, da je italijansko sonce toplješe in nebo bolj modro, res pa je tudi, da izvira italijanske vedrost po večini iz italijanskega značaja. To je dober in vpludni narod. Tu ni verskega problema, kajti vsi so katoliki in hodijo k maši tudi v vojaških in fašističnih uniformah. Če kdo ne hodi k maši, ne misli na to da bi druge odvrčal od tega. Italijanski narod ima dar za izrazljivost v nasprotju z nemškim, ki mu je glavno to, kar je organizirano, disciplinirano, vezano in kolektivno. Kadar mi Nemci naletemo na nasprotja v mnenju drugih, se rado zbudijo pri nas proti njim neprijateljstvo. Italijan se v takem primeru z veseljem porazgovori s človekom, ki ni njegovega mnenja. Mi Nemci imamo velike filozofe v naši zgodovini, toda smo manj filozofski individualistični in kritični kot Italijani. V najnižjih slojih Italije srečamo presenetljivo poznavanje literature in liste, zlasti kulturne rubrike listov berejo v Italiji mnogo bolj kot v Nemčiji. Mussolini ni zvezan z Itali-

jani samo s svojo osebnostjo kot šef vlade, temveč tudi z osebnostjo novinarja in izobraženca. Kaže se vsa življenjska tradicija tega naroda, ki je obogatil dvakrat v antični dobi in v renesansi s svojimi zakladi svetovno civilizacijo. Iz nasprotij dveh narodov ne nastanejo samo zmotne sodbe, temveč tudi medsebojna privlačna sila in to je primer med Italijo in Nemčijo. Nemški narod je srečen in hvalečen zaradi tega naravnega dopolnjevanja obeh narodov, ki se dogaja v teh letih pod vodstvom obeh voditeljev.

Ekscelenca Bottai v Berlinu

Berlin, 27. sept. s. Tudi včeraj je Eksce. Bottai posvetil svoje obiske skoraj izključno šolskim zavodom Berlina. Minister za narodno vzgojo je po obisku kancelarske palače obiskal nekatere srednje šole ter razne strokovne zavode, med njimi zavod, ki je priključeno podjetjem Siemens, nato je obiskal nemškega ministra za propagando dr. Göbbelsa, s katerim se je ob navzočnosti ministra Ruckta prisrčno razgovarjal. Pozno popoldne je odlični italijanski gost obiskal kliniko, zvečer pa se udeležil sprejema pri predsedniku italijansko-nemške družbe.

Obletnica trojnega pakta

Svečana proslava zgodovinskega dogodka v Berlinu

Berlin, 27. sept. s. Na večer obletnice podpisa trojnega pakta so se včeraj zbrali v dvorani krožka tujega tiska v Berlinu diplomatski zastopniki treh podpisnic ter zastopniki temu mogočnemu političnemu in vojaškemu instrumentu, ki ga je ustvarila os, pripadajočih narodov. Slavnostna proslava zgodovinskega datuma je bila posebne važnosti zaradi prihoda nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa. Takoj po prihodu v dvorano je minister von

Ribbentrop prisrčno pozdravil najprvo italijanskega poslanika Eksce. Gino Alfierija ter se je z njim dolgo razgovarjal, nakar so mu bili predstavljeni v Berlinu bivajoči italijanski novinarji, ki so bili korporativno navzoči. Po razgovoru z ostalimi poslalniki in diplomatskimi zastopniki narodov, ki pripadajo paktu, je izrekel zdravico in se nato poslovil. Posneli so tudi dokumentarni film o zgodovinskih dogodkih ob prvi obletnici podpisa trojnega pakta.

Že nad pol milijona ujetnikov

Neizprosno uničevanje obkoljenih armad vzhodno od Kijeva — Krvavi boji za Petrograd se nadaljujejo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, dne 27. sept. s. Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil je sinoči objavilo sledeče izredno poročilo:

Kmalu bodo uničene preostale sovražne sile, obkoljene zapadno od Kijeva. Število ujetnikov se je med tem povečalo na 584.000 mož in še stalno narašča. Ni še bilo mogoče napraviti seznama ogromnega plena.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 26. sept. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, se neprestano nadaljuje uničevanje vzhodno od Kijeva še obkoljenih ostankov nasprotnika. Število ujetnikov se je povečalo na 492.000 mož in še vedno narašča.

Letalsko orožje je uničilo železnice in oboroževalne obrate na področju Harkova, Tule in Moskve.

Na morju ob Angliji so bojna letala zažgala v poslednji noči večjo trgovsko ladjo. Sovražna letala niso priletela niti podnevi niti ponoči nad Nemčijo.

Berlin, 27. sept. s. Včerajšnji popoldanski tisk objavlja na prvih straneh izredno poročilo nemškega vojnega poveljstva o številu sovjetskih ujetnikov v žepu vzhodno od Kijeva, ki je naraslo na nad pol milijona mož. Ta številka kaže ponovno vsemu svetu, kako obsežno je bilo uničenje Budjonijskih armad. Objavljena številka demantira popolnoma drzne trditve sovjetskega in angleškega radia, da je takozvani maršal Budjonijski rešil večji del svojih čet. Nemški tisk poroča tudi o skrbeh, ki jih imata angleška obveščevalna služba in angleški tisk glede usode Harkova. Na ta način, piše »Börsenzeitung«, so pričeli pripravljati javno mnenje na padec tega važnega mesta, ki je sedež generalnih štabov in kjer so tovarne za municijo in letala in druga za vojno gospodarstvo važna podjetja.

Anglija ne more pomagati Rusom

Ankara, 27. sept. s. Edino blago za Rusijo, ki je bilo poslano preko Irana, je bilo nekaj ton jute. V tukajšnjih dobro obveščanih krogih pravijo, da Anglija ne more pomagati svojim zaveznikom. Angleži so v Iranu že skoraj mesec dni in niso dobavili Sovjetom čez Kavkaz niti ene granate. Anglija ima že hude težave za oskrbo-

vanje svoje armade v orientu in Rusi se morajo torej zadovoljiti z obljubami.

„Položaj je nedvomno resen“, piše londonski »Times«

Rim, 27. sept. s. »Times« obravnava položaj na ruski fronti in piše:

Italijanske „puščice“ na ruskem nebu

zadajajo rdečemu letalstvu smrtonosne udarce in srdito preganjajo rdeče letalce

Vzhodna fronta, 27. sept. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Letala italijanskega ekspedicijskega zbora srdito preganjajo rdeče letalce. Število sovjetskih letal se je zmanjšalo zaradi hudih izgub, ki jih je imelo rdeče letalstvo v zadnjih tednih v ukrajinskem odseku. Preostale letalske sile maršala Budjonijski si zamažajo prizadevanja ojačati delovanje. Vsi naporji boljše-vojske poveljstva, kakor vsi naporji sovjetske vojske so obsojeni na najbolj žalosten neuspeh. Ugotovilo se je, da stanje glede letalstva na sovjetski strani posebno razveseljuje. Vsak udarec sovjetskemu letalstvu sovražnik trdo občuti in italijanski lovci učinkovito prispevajo k poslabšanju stanja rdečih. Dnevno so piloti naših »puščic«, ki poznajo že iz španske vojne rdeče letalce in letala, v napadu

Položaj je nedvomno resen. Rusija potrebuje vsak dan več vojnih strojev in nujnost te pomoči je bolj važna, kakor si moremo predstavljati. Opustiti moramo misel, da Rusija dela za nas. Mi moramo delati zanjo.

Letalske izgube

Berlin, 27. sept. s. Nemško letalstvo je doseglo tudi 25. septembra pomembne uspehe v borbah s sovjetskim letalstvom. V letalskih dvo bojih so nemški lovci sestrelili 21 sovražnih letal, 10 letal je zbilo protiletalsko topništvo, 25 letal pa je bilo uničenih na tleh. Po dosedanjih vesteh so sovjetski izgubili 25. septembra skupno 66 letal.

na sovražnika in ti napadi so vedno uspešni. Nebo v odseku, ki je poverjeno nadzorstvu letalstva italijanskega ekspedicijskega zbora, je smrtonosno za rdeče, ki so ob več prilikah v zadnjih dneh rajše opustili svoje naloge, kot da bi se zapletli v borbo z našimi lovci. Kadar se našim lovcem posreči sovražniku vsiliti borbo, se letala, ki so opremljena z rdečo zvezdo, redko vrnejo na svoja oporišča. Število letal, ki jih sestrelijo naše »puščice«, narašča od dne do dne in je postalo znatno zlasti v zadnjem tednu. V zadnjih 24 urah so italijanski lovci sestrelili šest sovjetskih letal v teku bliskovite in odlične akcije. Včeraj jutraj so naše »puščice« opazile štiri velike sovjetske bombnike nad našimi črtami ter so se takoj dvignile in napadle sovražno skupino od zgoraj. Samo nekaj minut

Vloga bank v novi Evropi

Zasedanje italijanskega in nemškega bančnega sveta

Berlin, 27. sept. s. Ob priliki obiska v Berlinu italijanske bančne delegacije pod vodstvom dr. Angela Ferraria je nemški zavod za bančne vede priredil sestanek, na katerem je šef bančne skupine Nemčije dr. Fischer govoril in podčrtal potrebo o tesnem italijansko-nemškem sodelovanju tudi na bančnem področju. Opozoril je na važnost, ki pripada kreditnim zavodom fašizma in nacionalnega socializma. Bankam pripada posebna naloga v okviru velikanske politične evolucije, ki je v razvoju. Poslovanje bank mora biti podrejeno potrebam države in državnega gospodarstva. Svoje delovanje morajo banke posvečati tudi proučevanju problemov, ki se bodo pojavljali z novo preureditvijo Evrope. Danes ti problemi ne morejo biti v vseh podrobnostih načeti, vendar bo njih rešitev zahte-

vala velikega napora voliteljev gospodarstva in financ. Dr. Fischer je obsojil sistem zlate valute, katerega je doslej vzdrževalo anglosaško gospodarstvo, ker je predstavljal za njega sredstvo za obvladanje sveta. Ta sistem se je zdaj zrušil in nikakor niso več potrebne skrbi glede diktature zlata. Z izginotjem starega sistema pa seveda ni treba smatrat, da so osnove novega sistema že dokončno stalne in surne. Naloga bank bo utrditi te osnove in zato je koristno, da italijanski in nemški bančni svet sodelujeta in določita natančno smernice za bodoče skupno delovanje. Na besede dr. Fischerja je odgovoril dr. Ferrario izjavljajoč, da bo italijansko-nemško bančno sodelovanje gotovo plodno, ko bo na svetu zavladal mir.

Odbiti sovražni napadi v Vzhodni Afriki

Posadka v Uolkefitu je zadala sovražniku hude izgube — Živahna delavnost topništva pri Tobruku — Bombardiranje letališča v Mikabi

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil dne 26. septembra naslednje 480. vojno poročilo:

Preteklo noč so nacionalna letala ponovno bombardirala letališče v Mikabi (Malta).

V vzhodni Afriki so v noči na 25. t. m. oddelki posadke v Uolkefitu ter postojanke v Celgā odbili nočne napadalne poskuse nasprotnika, kateremu so bile prizadejane izgube.

V severni Afriki je bila živahna delavnost našega topništva na bojišču pri Tobruku. Dve sovražni letali, ki sta popoldne 24. t. m. bombardirali in obstreljevali s strojnimi in v nizkem poletu Misurato ter povzročili kakih 10 žrtev med domačini in škodo na stanovanjskih hišah, sta bili sestreljeni. Neko drugo britansko letalo je bilo zadeto od protiletalskega topništva v Bengaziju in je strmoglavilo v plamenih v morje. bombnikov ter je v borbi z njimi zbila dva bombnika. Tudi to pot, kakor v prejšnjih primerih, so se vsa naša letala vrnila na oporišča, dočim se je druga eskadrila dvignila in nadaljevala brez odhoda lov na sovražnika.

Obstreljevanje Petrograda

Sovražno ladijsko topništvo in obalne baterije so bile prisiljene k molku

Berlin, 27. sept. s. Po vesteh DNB je nemško topništvo učinkovito obstreljevalo 25. septembra pomorske objekte v petrograjskem pristanišču in sovjetske baterije v pristanišču Kronštata Topovi z ladij, kakor kopne baterije, ki so skušale obstreljevati ozemlje, ki so ga zasedli Nemci, so bile z najhujšim topovskim ognjem prisiljene k molku. Doznava se tudi, da so

nemške čete v severnem odseku preprečile nekaj sovražnikovih protinapadov, katere so podpirali tanki. V teku 25. septembra so nemške čete v borbah uničile 6 sovražnih tankov. Nekaj bataljon nemškega pehotnega polka je z lahkim orožjem sestrelil sovjetskega lovca in protiletalsko topništvo SS divizije je zbil en boljševiski bombnik.

En milijon ton angleškega trgovinskega brodojva potopljeno v enem mesecu

Berlin, 27. sept. s. Iz vojaških krogov se je izvedelo, da so nemške podmornice dosegle številne uspehe na Atlantiku, od 22. junija do 22. septembra. V tem času so potopile 931.731 ton angleškega trgovinskega brodojva, h kateremu je treba prišteti nedavno potopitev nadaljnjih 78.000 ton, tako, da je bilo potopljenega skupaj nad 1.000.000 ton angleškega brodojva, kar ustreza 1.040.000 tonam blaga. To količino blaga bi lahko natovorili na umišljeni vlak, ki bi bil tako dolg kot je celotni obod angleškega otoka.

Rim, 27. sept. s. Angleška poluradna agencija poroča, da je angleško trgovinsko

brodovje izgubilo od 1. avgusta t. l. nad 900 monarjev.

Washington, 27. sept. s. Severnoameriški mornariški minister je objavil, da so v ladjedelnicah Zedinjenih držav v popravilu tele angleške ali v službi Anglije se nahajajoče ladje: rusilec »Burnham«, bivši severnoameriški rusilec »Aulick«, angleška podmornica »Parthian« in bivša francoska podmornica »Surcouf«. Skupno je prišlo od pričetka vojne v ameriške ladjedelnice 27 edinic angleške mornarice ali edinic, ki so v službi Anglije.

Seja vlade

Rim, 27. sept. s. Danes dopoldne ob 10. uri se je v palači Viminale sestel ministrski svet pod vodstvom Duceja.

Poročilo Tajnika P. N. F.

Rim, 27. sept. s. Dne 1. oktobra 1941-XIX ob 11. uri bo Tajnik Stranke poročal v Liktorski palači Zveznim tajnikom.

Revizija premoženja na Hrvaškem

Zagreb, 27. sept. s. Z včeraj objavljanim zakonom so dolžni prijaviti posebnemu državnemu komisarijatu izvor lastnega premoženja ter premoženja žen in otrok vsi tisti, ki so upravljali javne službe v bivši Jugoslaviji od 1. decembra 1918 do 10. aprila 1941. Tudi banke morajo prijaviti vloge oseb, ki so omenjene v zakonu.

Hrvatski finančni minister v Benetkah

Benetke, 27. sept. s. Z letalom je dopel iz Zagreba v Benetke hrvaški finančni minister Vladimir Kosak v spremstvu trgovinske delegacije.

Hrvatsko-bolgarski trgovinski sporazum

Zagreb, 27. sept. s. Trgovinski sporazum z Bolgarijo ne ureja samo trgovine med obema državama na osnovi kompenzacije, temveč tudi rečni in pomorski blagovni promet iz Hrvatske in obratno, kakor tudi poštni, brzojavni in telefonski promet. V kliringu je določeno razmerje 61 kun za 109 levcev.

Španski poslanik v Zagrebu

Zagreb, 27. sept. s. V Zagreb je dopel španski poslanik don Vincenzo Gonzales, ki bo v nekaj dneh izročil poverilna pisma poglavniku.

Zbirka za porušene cerkve v Nemčiji

Berlin, 27. sept. s. Katoliki Nemčije organizirajo veliko akcijo za zbiranje denarja in prid cerkvam, ki jih je treba obnoviti ali na novo zgraditi, ker so jih boljševiski teroristi porušili.

Naraščanje draginje v Španiji

Madrid, 26. sept. s. Pod predsedstvom šefa države generala Franca se je včeraj zbral ministrski svet, ki je proučil znatno podražanje življenjskih potrebščin kot posledico spekulacij verižnikov. Ministrski svet bo z ukrepi preprečil nadaljnje naraščanje draginje in bo krivice strogo kaznoval. Odobren je bil zakon o gradnji pomožnih del v pomorskih oporiščih in ladjedelnicah.

Nemški poslanik je še vedno v Teheranu

Carigrad, 27. sept. s. V Turčijo je dospelo 150 nemških državljanov iz Teherana. Iz Ankare bodo odpotovali v Nemčijo. Z njimi potuje nekaj funkcionarjev nemškega poslanstva v Teheranu, dočim bo nemški poslanik sam ostal v Teheranu do odhoda zadnjega transporta.

Likvidacija ameriškega neutralskega zakona

Washington, 27. sept. s. V tukajšnjih parlamentarnih krogih se nadaljuje farsa glede neutralskega zakona. Senator Keller je predlagal Kongresu popolno ukinitve tega zakona, šefi Rooseveltove parlamentarne večine so se pa porušili z izjavo, da predlog ne ustreza namenom predsednika, ki priporoča samo revizijo zakona o neutralnosti, da bi se vojna mornarica svobodneje gibala in da bi se lahko oborožile tudi trgovske ladje.

Živinska kuga v Mandžukuu

Ksingking, 26. sept. d. V severozapadnih delih Mandžukua že nekaj časa razsaja živinska kuga, ki je povzročila v živinoreji velikansko škodo. Zanimiva je ugotovitev lista »Kokutsu«, ki poroča, da gre v tem primeru za sabotažno dejanje, ki ga je povzročil tuj državljan, čegar narodnost doslej ni bila objavljena. V teku preiskave je namreč mandžurska policija pri tuju našla stekleno erpuveto, v kateri je bilo 12 gr bacilne kulture, ki povzroča živinsko kugo. Tuji saboter je takoj po aretaciji izvršil samomor. Epidemija se je razširila v pokrajinah Haljar, Mingan, Kirin in Pingkiang. Mnogo konj, ovac in goveda je poginilo.

Sestanek švedskega parlamenta

Stockholm, 26. sept. s. Švedski parlament se bo verjetno sestel 20. oktobra.

Danes teden bo otvorjen letošnji velesojem

Pod pokroviteljstvom Visokega Komisarja bo odprt od 4. do 13. oktobra

Razstavišče ljubljanskega velesoja meri po preureditvi 40.000 m². Pokrivena razstavnega prostora je sedaj po novogradnji 9200 m², medtem ko ga je bilo prej 9000 kv. metrov. Pročelje glavnega vhoda ostane še provizorno. Vse to bo napolnjeno z najrazličnejšimi izdelki industrije in obrti. Ljubljanske pokrajine bo, kakor smo že poročali, podala obsežen pregled svoje proizvodnje vseh različnih izdelkov in pridelkov. Za naše ljudi bo posebno zanimiv ogled razstav italijanskih vrst. Seznanji se bodo z imponirajočo proizvodnjo starih ozemelj Kraljevine in z njihovimi poljedelci, tehničnimi in industrijskimi zakladi. Razstavljajo največja italijanska podjetja, n. pr. Fiat, ki si je zgradil svoj lasten paviljon v izmeri 450 m², dalje Italo-Viscova (raznovrstna tkiva), Agip (tekoča goriva), Breda (težke stroje, lokomotive, električni vlak, ki bo stal na tračnicah v drevoredu sejmišču), Montecatini (kemične izdelke, vsakovrstna sredstva za zatiranje rastlinskih škodljivcev); razstava tega podjetja obsega 350 m² v posebnem paviljonu.

Italijanska monopolna reži razstavlja tobačne izdelke in vse ostale monopolne predmete, podjetje Erba kemične in farmacevtske izdelke, Nacionalna ital. federacija agrarnih združenj vino, sir, grozdje, povrtno, semena. Cementi Isonzo di Salona je cementarna, ki bo s svojimi izdelki mogla kriti potrebe naše pokrajine po cementu.

Nekaj posebnega bo razstava italijanske umetnostne obrti, kjer sodeluje 60 razstavljalcev iz 16 pokrajin s svojimi odličnimi izdelki (keramika, glasbila, zlatarska dela, tapete, tiskane tkanine, izdelki iz terakote, alabastra, slame in stekla, filigranska de-

la, razne tkanine, oblačilni predmeti, modni izdelki in še mnogo drugega). Na bivšem veseliščnem prostoru v paviljonu »K« bo kmetijska razstava Ljubljanske pokrajine, ob zunanji strani pa razstava malih živali, zraven v bivšem velikem restavracijskem paviljonu pa bo pokuša italijanskih vin in bife z italijanskimi delikatesami. Razstava Goriške pokrajine zavzame svoj paviljon, kjer bo polala slika svoje industrijsko-obrtno in kmetijske delavnosti. V posebnih paviljnih bo tekstilna razstava. Zelo zanimive bodo tudi razstave italijanskih paroplovnih družb in zavarovalnic. Na prostem razstavlja sport na 400 m². Razstava poljedelskih strojev in orodja pa bo še mnogo večja.

Tako bo letošnji ljubljanski velesojem res nekaj prav posebnega. Polovična vozna na železnici velja v času od 1. do 13. oktobra s povratkom 13 dni.

500 pasem golobov je na vsem svetu, od najmanjše do največje, katerih zastopniki so tudi rimljani in florentinci. Mladiči teh vrst dosežejo konec četrtega tedna že težo pol kg. Golobje meso pripravljajo v uživanje težkim bolnikom. Te vrste golobov lahko vzrejamo v tako zvanih voljerah, t. j. v zaprtih ogradah, kakor fazane, samo da jim nudimo dovolj krme in pijače. Tudi gojenje golobov v takih ogradah je za rejca bolj pripravno, ker lahko iz neposredne bližine nadzoruje vso rejo. Ta način reje golobov je prav pripraven za one ljubitelje malih živali, ki imajo neprijetne sode. Na razstavi malih živali in produktov, ki bo v okviru Ljubljanskega velesoja, bodo imeli ljubitelji golobov priliko seznaniti se z vsemi vrstami golobov, ki jih goje naši rejci.

Obvestilo staršem

Prosvetni oddelček Visokega Komisarja objavlja:

Z naredbo Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino št. 106 z dne 18. septembra 1941 je bilo odredeno, da se šolska obveznost začne v letu, v katerem dovrši deček ali deklica šesto leto starosti. Ta naredba stopi v veljavo že z začetkom šolskega leta 1941-42. Vpis prizadetih otrok se bo izvršil najpozneje do 2. oktobra v skladu z določili § 57. in 58. veljavnega ljudskošolskega zakona. Kjer ni možno takoj, tam se bo izvršil zdravniški pregled naknadno in sicer po zadevnem pravilniku z dne 31. marca 1932.

Točnejša pojasnila o tem dobe starši, oz. odgovorni skrbniki pri šolskem upravitelju in v svojem šolskem okolišju. Tisti starši, ki menijo, da je njihov otrok sposoben za vpis v šolo, morajo takoj predložiti uradno potrdilo zdravniške komisije kakor je to doslej veljalo za sedemletne otroke.

Se posebej opozarjamo vse starše in skrbnike otrok na strogo obveznost vpisa vseh šoloobveznih otrok, ker bodo sicer odgovarjali po zakonu. Prav tak morajo vsi vpisani otroci redno hoditi v šolo. Za neopravičeno izostajanje učenec iz šole so v ljudskošolskem zakonu določene za starše oz. skrbnike kazni, ki se bodo v danem primeru strogo izvajale tudi pri onih, ki jih zadene nova razširitev učne obveznosti.

Kje leži Samatorica?

Ime Samatorica zveni neznanu večini turistov in vendar ni daleč od tega lepega kraja v naši pokrajini. Vstopiti moras v vrhničana, ki te pripelje do postaje Drenov grič. Od postaje kreneš po bližnji cesti na desno in kmalu prideš na vozno cesto, ki vodi na Lesno brdo in na Horjul. Že pred L. smim brdom, kjer ždiš na griču stari grad in cerkva, lahko zaviješ ob suhem vremenu po stezi na levo, da se izogneš velikemu ovinku po cesti do Horjula. Pri izstopu iz gozda se ti odpre razgled po lepi Horjulski dolini. Nad njo je Koreno (720 m) s cerkvico in širnimi bregovi, ki zapirajo v polkrogu severozapadni del Barja do Sv. Treh kraljev in Planine.

Ko prideš iz Horjula na Koreno, te vodi odhod po grebenu pot v Samatorico. Sicer lahko nadaljuješ pot po cesti od Vrzdence, da si ogledaš še velike starodavne freske s sv. Krištofom v cerkvi na Vrzdencu, odkoder kreneš strmo v hrib. Kmalu smo izven gozda; na širni gorski senožeti leži Samatorica (669 m).

Trden kmečki dom je tu izbralo Slovensko planinsko društvo za zavetišče svojim članom. Pri kmetu Jerali so pripravljena prenočišča, prostrana in svetla kmečka soba jim nudi počitek, pozimi pa toploto v prijetnem zavetju ob ogromni peč.

Na Samatorici se odpira razgled daleč preko Krma, Ljubljanskega vrha in tja do Javornika, Nanosa in Hrušice v jugozapadnem kotu pa vabi vrh Sv. Treh kraljev. Še enostavnejši je dostop na Samatorico za kolesarje. Iz Polhovca Gradca proti Horjulu se vzpne cesta do sedla, od koder je le pol ure hoje do zavetišča SPD pri kmetu Jerali na Samatorici. Od delavnih, ko vozijo avtobusi, pa morejo posetniki Samatorice uporabiti avtobus do Horjula oziroma Sv. Jošta ali pa avtobus do Polhovca Gradca; ako vzpona do zavetišča SPD sta lepa in zanimiva. Kdor si bo sedaj ogledal Samatorico bo videl tudi izbrana smučišča ter bo pohitel v ta kraj, čim zapade prvi sneg. Ako želite še točnejše in podrobnejše informacije o izletih v okolici Samatorice, se oglasite v društveni pisarni SPD v Ljubljani.

Čudna bolezen avstralske deklice

Na Havajskem otočju se je ustavila pred kratkim avstralska družina Brest, ker je morala nenadoma prekiniti svoje potovanje zaradi poslabšanja stanja hčerke, ki že pet let trpi na čudni bolezni — kostolomnici. Kostolomnica so tako krhke, da so se doslej na raznih mestih že 45krat prelomile. Ta bolezen je v medicini znana, vendar ni bil doslej znan noben tako težek primer, kajti pri tem dekletu se kosti lomijo tudi brez kakih zunanjih vplivov ali udarcev. Hčerka nesrečne družine je sedaj v bolnišnici, kjer so jo povsem ovili v vato in gips.

Obnovite naročnino!

ra ne molči: sladke jagode kratko povsod z drugatimi imeni, ki zvenijo okoli trte, spominjajoč jo na njen rojstni kraj.

Mar ni to poezija? Gorje, če bi se našel raziskovalec, ki bi poizkušal hotel pretvoriti v znanost in poskušal zbrati vsa imena, ki jih nosi grozdje naše zemlje.

Toda znanost je najaljevala svojo pot. Ne zadovoljuje se z opazovanjem in uvrščanjem v sisteme in kataloge, spoznati hoče resnične sestavine. Mehke, gladke roke učenega človeka so vzele jagode grozdja, jo stehtale in ponovno tehtale, jo prezalele in zirobile v najmanjše koščke ter pregledale njen najpodrobnejši ustroj, iztisnile sokove in jih preizkusile z najskrivnejšimi sredstvi. I ubogi grozd, ki je verjel, da je sestavina sonca in živga soka, je moral zvedeti odstotke proteinov, sladkorja, kislin, mineralnih snovi, kvasic in vse ostale vprašati, ki ga sestavljajo.

Znanost se je porodila iz človeka, toda vrača človeku: ni kakor ubogi mlaček, ki bi med vedel samo zaradi znanja in ne da bi praktično izkoristil svojo lastno znanost. Zaradi tega je učenjak nekega dne, ko mu je kemična formula grozdja povedala, da je jagoda čudovita zdravilna kroglica za slabokrvnost, hiranje, žolčne in črevesne katarje ter številne druge vsakdanje človeške bolezni, zapri svoje ogromne knjige in pogledal z odprtimi očmi na trto v svojem vrtu, kakor na stvar, ki se mu je zdela, da jo je na novo odkril. Bajka se mu je zazdelo, da je podarila mati zemlja, da bi jim krepila kri njihovega človeškega plemena.

AGIT

Cenik za zelenjavo in sadje št. 2, veljaven od 29. septembra 1941-XIX

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na drobno in drobno za spodaj navedene proizvode. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne više kakor po odrejeni ceni.

Vrsta	Na debelo	Na drobno
Lire		
Česen	5.15	6.20
Zelena	1.90	2.50
Cebula	1.60	2.00
Glavnata solata I. vrste	3.30	3.80
Solata II. vrste	1.90	2.40
Špinaca	2.00	2.60
Paprika, zelena	2.65	3.25
Paradižniki	1.60	2.00
Fige	3.00	3.80
Jabolka I. vrste	3.05	3.75
Jabolka II. vrste	2.55	2.95
Hruške I. vrste	3.50	4.20
Hruške II. vrste	3.00	3.70
Češnje I. vrste	3.15	4.00
Breskve I. vrste	3.70	4.85
Breskve II. vrste	3.50	4.65
Grozdje	4.95	6.50

Limone nad 50 g za komad	0.45	0.50
Limone nad 150 g za komad	0.40	0.45
. pri kmetu		
Krompir, domač	0.90	1.20
Krompir, uvožen	1.00	1.20

O p o m b e.

1.) Jabolka I. vrste so: parmene, renetke, mošanjski, champagne, Grafsteiner, Deliziose, Morgenduff, Jonatan, Wagner, Star, Imperatore, Abbondanza, Sergente, An-nurche.

Hruške I. vrste so: William, Passagrassana, Kaiser, Esperen, Bergamotte, Spadone, Sommer-Citronen, Butirre, Ardepont, Decana, Duchessa, Abate.

Breskve I. vrste so: rumene in Coche.

Češnje I. vrste so: zdrave, očiščene, napete, trgovsko zrele in izbrane.

2.) Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsta blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci zahtevati tak račun.

3.) Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago, izvenzemski domači krompir.

Ljubljana, dne 26. septembra 1941-XIX.
Visoki Komisar Emilio Grazioli

Najvišje dopustne cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konzumentov, prodajalcev in pridelovalcev je mestni tržni urad spet predložil Visokemu Komisarjatu najvišje cene za tržno blago ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 1070-41 Visokega Komisarjata za Ljubljansko pokrajino določene najvišje cene veljajo od ponedeljka 20. septembra zjutraj do nedelje 5. oktobra zvečer. Najvišje cene, ki je dovoljeno po njih prodajati v ceniku navedeno blago v Ljubljani in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.20 L; zeljate glave na drobno izpod 10 kg 0.70 L; zeljate glave na debelo 0.60 L; kislje zelje 2.30 L; repa na drobno izpod 10 kg 0.70 L; repa na debelo 0.50 L; kislja repa 2 L; rdeče zelje 0.80 L; ohrovt 0.80 L; koleraba 1 L; rumena koleraba 0.50 L; rdeča pesa 1.50 L; rdeči korenček brez zelenja 2 L; rumeno korenje 0.50 L; petršilj 2.50 L; domača zelena paprika 2.50 L; domača čebula 2 L; šalota 2 L; česen, 25 glavica na kilogram 3 L; jedilne buče 0.50 L; kumare 1.20 L; kumarice za vlaganje, 30 komadov na kilogram 3 L; majhne kumarice za vlaganje po 125 komadov na kilogram 8 L; domači visoki stročji fižol 2.50 L; luščeni fižol 3 L; glavna solata 2.50 L; endivija 2 L; mehka špinaca 2.50 L; trda špinaca 1.50 L; domači paradižniki 1.50 L; liter robidnic ali kopin 2 L; liter svežih bezgovih jagod 1 L; kilogram suhega lipovega cvetja 15 L. Domača jabolka I. namizna 3 L; domača jabolka II. vrste 2 L; domača jabolka za vkuhanje, nedozorela, črvača, nagnata, obtočena 1.50 L; domače breskve 3 L; domače češnje 3 L; domače hruške 2 do 4 L. Sveže gobe: a) rumeni in rjavi ježek, rumena griva (medvedove tačke ali parkelci), mrtvaška trobenta, rumena trobenta, štorovke, zimске kolobarnice (sivke) liter 1 L; b) lišičke liter 1.50 L; c) sirovke, cigani, možek (jelenov jezik) liter 2 L; d) turki, brezovi gobani z mladimi in trdimi klobuki, mladi češubarji, maslenke kilogram 3 L; e) jurčki za vlaganje z odprtim klobukom 10 L; jurčki z odprtim klobukom 6 L.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo vse cene za kilogram.

Naše gledališče

D R A M A
Začetek ob 18.15 (četrt na 7.)
Sobota, 27.: Katarina Medičejska. Premiera. Otvoritevna predstava. Red premierski.

Nedelja, 28.: Katarina Medičejska. Izven. Ponedeljek, 29.: zaprto. (Generalka).

Z zgodovinskega in gledališkega vidika zanimiva predstava bo Alessijeva »KATARINA MEDICEJSKA« v Marijo Vero v naslovni vlogi. Zgodovinsko zvesto podani lik velike vladarice, je težiče drame, v kateri se razvijajo politični in družinski dogodki na dvoru, usodni šentjernejski noči nasproti. Predstava zasluži največjo pozornost. Sodelujejo še: Saričeva Margot, Kralj Karel IX., Sever Henrik Anžovinski, Skrbnišek Coligny, Levar De Alava, Lipah Birague, Cesar Retz, Gregorin Ruggeri, Presetnik Strozzi, Potokar Pardailain, Drenovec Henrik Kondeski, Peček Rochefoucauld, Bratina Tremouille, Brezigar geograf, Tiran Ronsard, Raztresen papeški nuncij. Režiser dr. Kreft, inscenator: Ing. arh. E. Franz. Premieri dela bo prisostvoval tudi avtor Rino Alessi, ki se bo v ta namen pripeljal iz Trsta.

O P E R A

Sreda, 1. oktobra.: Aida. Premiera. Otvoritevna predstava. Red premierski.

Letošnja otvoritevna predstava v operi bo Verdijeva velika opera »AIDA« s Heybalovo v naslovni partiji. To veledelo iz italijanske operne literature zahteva izredno število sodelujočih. V letošnji sezoni je uprava pomnožila orkester in zbor in tako smemo pričakovati, da bo ta nova pridobitev priložnost posebno pri predstavi »AIDE« do najboljše veljave. V zasedbi so na novo zasedene partije Aida, ki jo bo pela prvič Heybalova na našem odru, partija egiptovskega kralja Popov in partija sli, ki ga bo podal Rakovec. Ostala zasedba: Amneris Kogejeva, Betetto svečnik in Amneris Frimošič, nam je že iz prejšnjih uprizoritev v najboljšem spominu. Muzikalno vodstvo dirigent Anton Neffat. Režiser Ciril Debevec, zborovodja: Rado Simoniti, koreograf inž. P. Golovin. Predstava bo za red premierski.

Prva opera, ki bo prišla v letošnji sezoni na vrsto, bo uprizoritev klasičnega Straussovega dela »NETOPIR« pod taktirko Demetrija Zebreta in v režiji Emila Freilha. Rosalinda bo pela Ivančičeva, Adelo Ribičeva, Eisensteina M. Sancin, Alfredo Manoševski, Falkeja B. Sancin, Franka Anžovna, Orlovskega Sladoljev, Bilada Rakovec, Ido Japljeva in Melanijo Kolmrjeva.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 27. septembra: Kozma in Damijan
Jutri: Nedelja, 28. septembra: Venčeslav

DANAŠNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Luč v temi
Kino Sloga: Zaprt
Kino Union: Grofov sin
Kino Motse: Videl sem sijati zvezde in Ešnapurski tiger I. del

Razstava slik L. Perka v galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi: nespremenjeno
Otvoritev razstave slik Franca Pavlovca ob 10. v galeriji Obersnel (zgornji prostori) na Gosposvetski cesti.

DEŽURNE LEKARNE

Danes in jutri: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Kurat, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.
Mestno dežurno zdrav. službo bo opravil od sobote od 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Marjan A h e n i, Korytkova ulica 18, telefon št. 36-24.

Nevesta lahko prevzame ime padlega ženina

V Nemčiji so uzakonili odredbo, po kateri ima nevesta padlega vojaka za sebe in svoje otroke takojšnjo pravico prevzema njegovega imena. Ta določba se nanaša tudi na zarobenke tistih mož, ki so umrli, ne da bi pripadali vojaški sili, kot žrtve dela, ki jim je bilo po državi naloženo. Zahteva neveste, da se ji dovoli prevzeti ime padlega ženina, velja tudi za nezakonskega otroka. Če pa naj nezakonski otrok sam nosi očeto vno ime, ker se na primer hoče nevesta poročiti z drugim, je upravičen za tako zahtevo njegov zakoniti varuh. Nevesta, ki je prevzela ime padlega vojaka, se ne smata za vdovo, sme pa se imenovati »gospo in to s svojim deklinskih imenom ali pa z imenom padlega ženina.

Okameneli gozd

Med merilnim delom na nekem jezeru severnega Jütlunda so odkrili štiri metre pod vodno gladino borov gozd z okamenelimi drevesi. Rastline so drugače poplomsno ohranjene. Geologi menijo, da je voda pokrila ta gozd kakimi 20.000 leti. Doselej še niso našli nobenega tako dobro ohranjenega pračarega gozda.

Sportne prireditve danes in jutri

Na startu so lahkoatleti in lahkoatletinje, nogometaši in kolesarji

Casovno prva prireditev je današnje žensko lahkoatletično prvenstvo za posameznice, ki bo danes popoldne ob 15.30 na letnem telovadišču v Tivoliju. Spored in potek prvenstva lahkoatletinje je naslednji:

15.30: tek na 100 m, 15.35: 60 m predteki, 15.40: tek v daljino in met diska, 16.15: met kroglice in skok v višino, 16.40: tek na 60 m — finale, 17.10: tek na 80 m z zaprekami, 17.15: met kopja in 17.45: štafeta 4 x 100.

Jutrišnja nedeljo bodo pred vstopom v novo prvenstveno sezono Slovenske nogometne zveze izvedli naši nogometni klubi popolno revijo svojih moči. Prve tekme se bodo vršile že v dopoldanskih urah na igrišču SK Marsa za Kolinsko tovarno. Ob 9. bosta nastopili moštvi Grafike in Slavije, ob 10.30 pa Korotana in Mladike. Popoldne se bo prireditev na igrišču Marsa nadaljevala ob 15. s tekmo med Jadranom in Mostami, ob 16.30 pa z nastopom moštve Hčrma in Marsa. Obilen in pester spored bo nudil gledalcem dovolj užitka.

Drug nogometni spored bodo imeli na igrišču SK Ljubljane ob Tyrševi cesti. Ljubljana je povabila v goste dolenskega prvaka novomeškega SK Elana, ki je v nedavni tekmi v Novem mestu dosegel z njo lep uspeh, ko je ostala tekma med njima neodločena. Vsekakor bo zanimivo, kako se bodo novomeški sportniki, ki obetajo pripeljati s seboj večje število svojih navduševalcev, obnesli v Ljubljani. Da bo spored popoln in zadovoljivi vsi, ki ljubijo še tudi tekme drugačne kakovosti, bodo ob 14.30 nastopili juniorji, ob 15.30 rezerve, na kar se bo začela ob 17. glavna tekma.

Na letnem telovadišču v Tivoliju pa bo Slovenska lahkoatletična zveza izvedla jutri svoje prvenstvo juniorjev. Prireditve se bo pričela ob 16. in bo potekala takole: Ob 16.: tek na 110 m z zaprekami,

16.05: met kroglice in skok v višino, 16.10: 100 m predteki, 16.30: 300 m predteki in met kopja, 16.40: tek na 1.000 m, 16.55: tek 100 m — finale, 17.05: skok v daljino in met diska, 17.15: tek na 300 m — finale in za zaključek ob 17.35: štafeta 4 x 100 metrov.

Končno bodo jutri preizkusili svoje moči tudi kolesarji in bo prireditev, ne glede na to, da je prvenstvena in bosta oddana naslova juniorskega in seniorskega prvaka, pritegnila vse ljubitelje kolesarskega sporta, saj letos nismo sploh še videli naših kolesarjev na startu.

Ze predvčeršnjim smo povedali bistveno važne stvari te prireditve. Naj ponovimo, da se bodo dirke začele ob 15.30, s startom turistov, ki bodo tekmovali na progi 16 km pet minut za njimi nastopijo juniorji, 5 minut po startu juniorjev pa prvorazredni dirkači. Start in cilj za vse skupine bo pri Martinčevi restavraciji v Zgor. siški. Dirkalna proga vodi iz Zg. siške skozi Koseze, Podutik čez ostrti podutiški vzpon na Glince, Delnice, Dravje in spet v Zgor. siško. Proga meri 8 km, ter jo bodo juniorji prevozili 6 krat, seniorji pa 10 krat. Na dirki, ki bo ob vsakem vremenu, bodo sodelovali vsi najboljši dirkači ljubljanske pokrajine.

Klubom, ki igrajo jutri na igrišču SK Marsa. (Službeno.) Vsi klubi se opozarjajo, da delegirajo vsak po tri svoje odbornike, ki morajo biti ob pol 9. zjutraj in ob pol 3. na igrišču SK Marsa. Javijo se pri glavnem blagajniku g. Buriču.

Zbor slovenskih lahkoatletičnih sodnikov. Obveščamo delegirane gg. sodnike, da se bo pričel miting v soboto ob pol 16. uri, v nedeljo pa ob 16. uri in ne kakor smo prvotno objavili ob 16.30. — Tajnik.

— SK Jadran. Jutri morajo biti zbrani vsi igralci prvega moštva najkasneje ob pol 15. na igrišču Marsa za Kolinsko tovarno. Zinke, Bunc, Lukman sigurno.

Legenda o grozdju

Ko se je Mahuba zadržala nasmešnil in se mu je iz rane poodila zainja kaplja junaške krvi, je zaprla Tafa svoje biserno zelene oči in, zadeta po prvih ljubezenskih bolečinah, izdihnila poleg svojega mrtvega ljubimca. Prejel ju je sprejel v svoje večno naročje, je Brahma nazival kakor bisere Tafine solze in kakor rubine kaplje krvi Mahubove, da bi ovekovečil in odlikoval njuno najčistejšo ljubezen. In zemlji, ki jo je ljubil, je podaril en biser in en rubin svoje blesteče se ogrlice. Zemlja ju je hlastno sprejela in pognala v spomin poznim človeškim rodovom svojo najlepšo rastlino, vinsko trto.

Tako pripoveduje tisočletja stara legenda Daljnega vzhoda. A svet je star in čim starejši je, tem več se je nabralo novih povesi o tej čudežni rastlini. S potovanjem semena in človeških plemen proti zapadu so vznikale vedno nove pripovedke.

Vesoljnega potopa rešeni krmar Noetove barke je znova odkril vinsko trto in v prevelikem navdušenju za njen slastni sok daleč prekoračil izlazo mo dovoljenje do uživanja.

Končno je seme Mahube in Tefe, ki so ga arjaci na poti v tujino nosili s seboj v vrečah zemlje, prišlo v območje zemelj Sredozemskega morja. Seme se je zakoreninilo v novi zemlji, zavrelo svoj sok in, ker mu je nova domovina ugajala, se je tamkaj naselilo do današnjih dni.

Z visokega božanskega Olimpa je stopil Bakhus, iz duplin so prirajali Favni in Nimfe, ovenčani z viticami in listjem vinske trte ter ogrnjeni s prozornim plaščem grozdja; tako je indijska božanstvena pripovedka o najčistejši ljubezni dozorela v manj obzirne predoke.

Toda poezija ni umrla. Živela je s Slove-

kom, ga zabavala, mu čarala veselja v vsak otočni kot obdajajočega ga življenja, mu lajšala trdoto njegove kamenite steze, ga dvigala iz težkega blata številnih njegovih močvirij. In tudi trta ni izgubila svoje poezije, čeprav so plemenita kri Mahube in najčistejše solze Tafine tekle preko ust ošabnih Satirov in Bakhantk.

Sedeč preč hišo in strmeč v daljo na polje, ki se razprostira pred njim, drobi človek kruh svojega žita in pije vino svojega grozdja. To je stoletni obred, ki ugaja Peniku Svetovlja in ki ga zato povzdigne v najnedoumljivejši misterij: meso in kri Boga Človeka.

Tako se je grozdje spet vrnilo na nebo, od koder je prišlo po poganskih pripovedki. Ko je človek pozneje prižgal svojo božansko iskro, da je zagorela visoka luč njegovega napredka, se je naučil drugih sistemov, da se je mogel nevarno smejeti. Najučinkovitejši sistem je nazval znanost ali vedo in z njim je izgubil mnogo darov dobre poezije, ki je vsa zrasla iz preprostosti. Tudi vinska trta je bila med lepimi stvarmi, ki si jo je tak nov sistem upal zasmehovati, jo razpršiti v njenem božanstvenem žaru in jo iz višin potegniti v vsakdanjost.

Slavni Linne je dejal preprosto: »Vitis vinifera« iz družine ampelidacej. In plemenita rastlina je morala zvitii svoje slavne vitice, da je napravila poleg sebe prostor še drugim rastlinam,

Novi prostori ljubljanskega velesejma

Te dni bodo končana že tudi vsa zunanja dela ob novem paviljonu ob Lattermannovem drevoredu. Paviljon je najdaljši med vsemi.

Bo nastala Atlantropa?

Orjaški načrti za delno izsušitev Sredozemskega morja — Pričel bi se na gladino zemljo, na kateri bi moglo živeti mnogo milijonov ljudi

Sredozemsko morje samo zase ni sposobno obdržati se, ker voda, ki jo vanj dovajajo reke, ni zadostna, da bi ostala vodna gladina vedno na enaki višini. Mnogo manjše Črno morje dobiva po rekah več vode kakor Sredozemsko, zato v Sredozemsko morje neprestano teče voda iz Črnega morja, a prav tako tudi iz Atlantskega oceana, da se tako vzdržuje ravnovesje vodne gladine med vsemi temi morji. Računajo, da stee samo skozi Gibraltarsko ozino na sekundo 880.000 hl vode. Na podlagi tega znanja sklepajo znanstveniki, da so bile Evropa, Afrika in Azija nekoč ena celina in da sta bili na mestu Sredozemskega morja nekdanj samo dve okoli in okoli s plodno zemljo obdani ogromni jezera.

Nastanek Sredozemskega morja si predstavljajo znanstveniki tako, da so približno pred 50.000 leti zaradi topitve ledu nastale ogromne vodne količine, ki so se stekale v niže ležeče predele Sredozemske kotline. Nekako istočasno si je Atlantski ocean pri Gibraltarju utrl prehod vanj. Tako je nastalo današnje Sredozemsko morje.

Na podlagi teh spoznanj je nastal načrt Atlantrope, ki ga je izdelal arhitekt Herman Sörgel in ki se zdi glede na tehnična sredstva, kakršna so nam danes na razpolago, docela izvedljiv. Atlantropa bi pomenila zemljepisno in gospodarsko združenje obeh celin, evropske in afriške, ter bi omogočila izkoriščanje ogromnih sil, ki so sedaj zakopane v Sredozemskem morju.

Če bi zapli Sredozemsko morje pri Gibraltarju in Galipoliju z velikimi umetnimi orjaškimi jezovi, bi se vodna gladina Sredozemskega morja zaradi naglega izhlapevanja kmalu močno znižala. Iz valov bi se pojavila nova plodna zemlja, obale bi se premaknile, skupine otokov bi se združile in Sredozemsko morje bi sčasoma dobilo svojo nekdanjo obliko.

Po pretehtanju in upoštevanju vseh morskih globin in obrežnih razmer je Sörgel prišel do spoznanja, da bi bilo treba za izvedbo njegovega načrta znižati gladino Sredozemskega morja v zapadnem delu, to je med Gibraltarjem in Sicilijo približno za 100 m, v vzhodnem delu med Sicilijo in Palestino pa za 200 m. Praktični uspeh znižanja morske gladine Sredozemskega morja bi bila pridobitev ogromnih ploskev nove plodne zemlje, z elektrarnami pri Gibraltarju, Tunisu, Messini, na Nilu, pri Galipoliju, na Jadranskem morju ter pri izlivu velikih rek pa bi bilo mogoče dobiti koristno uporabljivo silo kakih 150 milijonov konjskih sil.

Zemlja, ki bi se dvignila iz Sredozemskega morja med Italijo in Afriko, bi omogočila zgraditev zelo važne železnice iz ostrija Evrope do južne Afrike. Potnik, ki bi sedel n. pr. v Berlinu na vlak, bi se mogel preko Rima pripeljati do Kapstadta ne da bi mu bilo treba prestopiti ali kakorkoli prekiniti vožnjo. Izmjenjavo proizvodov evropske industrije za dragocene afriške surovine bi bila tako mogoča po najkrajši poti.

Izhodna točka za ta orjaška dela, ki so zaenkrat seveda še »muzika bodočnosti« bi bila zgraditev mogočnejše zapornice morja med Gibraltarjem in Afriko. Jez pri Gibraltarju bi bil sestavljen iz glavnega jezva, na katerem bi se obenem razvijal

promet, ter iz varovalnega, ki bi ščitil napravo proti pritisku vod iz Atlantskega oceana. Ta sistem zapornice, ki bi tvoril najpomembnejši sestavni del gibraltarskih naprav, je bil v teku mnogih let premišljen že do najmanjših podrobnosti ter so pri sestavljanju načrtov sodelovali najboljši strokovnjaki. Naprava ne bi bila zgrajena na najvišjem mestu morskega preliva, temveč bolj zapadno med Tanger-skim zalivom in čerki, ki se imenujejo Kabezos. Z zgraditvijo tega jezva med Evropo in Afriko bi bil tehnično najvažnejši del načrta za Atlantropo izvršen. Se naprej bi se razvijal kljub temu ladijski promet, za katerega bi bili zgrajeni tako na afriški kakor na evropski strani veliki plovniki kanalji z obsežnimi zatvorniškim napravami. Podobne jezne naprave in plovnice kanale bi bilo treba zgraditi tudi ob Siciliji in pri Dardanelah.

V neposredni zvezi s padcem gladine Sredozemskega morja bi bila po mnenju nekaterih strokovnjakov tudi izprememba puščave Sahare v cvetočo plodno zemljo. Kakor je znano, primanjkuje Sahari vode. Če bi bilo to dovolj, bi tamkajšnja zemlja mogla prav tako obilno roditi, kakor n. pr. evropska celina. V starem veku, še v času rimskega imperija, je bil severni rob Afrike najbolj bogat in najbolj plodonosni del takrat znane zemlje. Rimljani so namakali velike kose puščave in uredili umetne plantaže in vrtove. Z namakanjem so se pojavile za rast nujno potrebne padavine, kajti dvigajoča se vlaga se je izpreminjala v dež, ki je blagodejno rosil nazaj na umetna polja. Velikešne kulture so se takrat širile v notranost Sahare do 700 km daleč.

Obdelovanje puščavske afriške zemlje je važen sestavni del mogočnega načrta Atlantrope. Vodovje Sredozemskega morja je na razpolago v obilnih količinah. Potrebna je le sila, ki ga bi usmerjala tja, kjer je potrebno. V načrtu Atlantrope so zaradi tega predvidene velike zadrževalne naprave in črpalke, ki bi moge vodo spravljati v sedanjo nekoristno zemljo. Iz glavnega prekopa bi voda tekla po stranskih in solarne, kjer bi izgubila vsebovano sol, nato bi jo pa dovajali na plantaže. Velike pokrajine saharске puščave ležijo nižje, kakor je današnja gladina Sredozemskega morja. Tamkaj bi mogla nastati velika jezera.

Če bi bil Sörgelov načrt uresničen, bi pridobili toliko nove koristne zemlje, da bi na njej moglo živeti mnogo milijonov ljudi, ki bi tamkaj imeli svoje delo in svoj kruh. S tem bi bila zelo omiljena tudi sedanja preoblijudenost Evrope, ki je vzrok tolikim nevsječnim pojavom.

Japonska zastava iz ženskih las

Kakor poročajo iz Tokia, so japonske ženske organizacije poklonile japonski mornarici narodno zastavo, ki so jo spletle iz las 800 Japonk. Zastava je barvana belo in rdeče ter nosi vzhajajoče sonce, simbol Japonske. Poveljstvo japonske mornarice je odločilo, da izobesi to zastavo na največji japonski križarki.

Proizvodnja žvepla v Italiji

Proizvodnja žvepla v Italiji je važna tako za narodno gospodarstvo, kakor tudi za kontinentalno evropsko in vse ostalo svetovno gospodarstvo. Razumljivo so zaradi tega naporu fašistične vlade, da bi se proizvodnja žvepla čim bolj dvignila in da bi čim bolj uspeli naporu, ki jih v tej smeri doprinaša Društvo italijanskih žvepleni rudnikov.

Kakor znano, pridelava največ žvepla rudnik na Siciliji, stalno pa napredujejo v količini proizvodnje tudi rudniki v Romagnu, Marchi in Avellinu. Pred začetkom sedanje vojne je proizvodnja dosegla 2.364.000 ton žveplene rude. Količina pridobljene rude pa se je po začetku vojne še povečala. V ta namen so bili zelo koristni ukrepi, izdani z namenom urediti proizvodnjo, notranji trg in izvoz žvepla, ki ga v velikih količinah potrebujejo poljedelske in vojne industrije. Delovanje podjetij podpirajo rudarske kreditne banke, med katerimi je najbolj zaslužna v tem pogledu Sicilijaska banka.

Še o potenju

Japonski zdravnik dr. Jasuši Hisano se je v zadnjem času posvetil proučevanju zanimivega, dasi nevsječnega človeškega pojava, potenja. Šel je v svojem proučevanju tako daleč, da je skušal ugotoviti celo število potnih kapljic pri posameznih ljudeh v doli vročine. Ugotovil je, da imajo navadno šibko srce vsi, ki se hitro in pogosto pote. V pogledu potenja pa ljudje niso enaki. Tako je japonski zdravnik ugotovil, da izloči na primer Japonec v vročini do tri milijone potnih kapljic, medtem ko jih v istem času ter v enakih temperaturnih razmerah izloči prebivalec Sibirije do šest milijonov. Na Filipincu je bilo mogoče v enakih razmerah naštetih komaj en milijon kapljic. Po teh spoznanjih prihaja japonski zdravnik do zaključka, da so Japonci primerni za življenje v toplih predelih, vendar svetuje vsem, ki bi se hoteli tja podati, naj se dajo poprej preiskati zdravniku.

Vpliv zelenjave na človeški zračaj

Ugledni danski biolog prof. Kaaken je objavil posebno razpravo o vplivu zelenjave in sočiva ter sploh rastlinske hrane na človeški zračaj. V svoji razpravi ugotavlja med drugim na osnovi dolgoletnih izkušenj, da vpliva n. pr. špinaca na ojačenje človeške energije; fiziol (zlasti bel) vpliva na ojačenje živčnega sistema in je v tem pogledu bolj priporočljiv od mesa. Izogniti pa se je po njegovem mnenju treba prevelikemu uživanju graha, češ da vpliva grah pri moškem na površnost značaja, pri ženskah pa povzroča frivolnost in kocketost. Zelo ugodno vpliva končno na človeški zračaj zelje, ki krepi vztrajnost in odpornost.

POHISTVO

po naročilu in vse vrste stokol izdelujem Poltiram oprave in izvršujem vsa popravila najceneje. — Josip Zorman, Ljubljana, Breg 14. 1063

POČENI PRODAJ

dobro ohranjeno Lut-zovo peč. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 1588

RAPPRESENTANZI

importanti commissioni per vasta clientela Italia. Referenze di primo ordine. — Studio Tecnico Commerciale Rag. Caroni — Avv. Carfio — C.so S. Agostino 94 - NAPOLI

Istituto »Guglielmo Marconi« Venezia

specializzato corsi recupero esami e abilitazione — Progettazione servizio militare — Convitto — Semiconvitto — Pensionato alunni e scuole regie. — Aperte iscrizioni. Chiedere programma.

STROJEFISNI

POUK

Večerni tečaj. Oddelki od 6. ure zvečer dalje za začetnike in izveščance. Pouk tudi po diktatu. Novi tečajji se prične 1. oktobra. — Vpisovanje dnevno. — Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15 (telefon št. 43-82). 1579

ZASTOPISTVA

prezemanje za širok krog odjemalcev v Italiji. Na razpolago prvotna priporočila. — Vpisovanje dnevno. — Zahtevajte prospekte.

Praška domača mast

ČISTI IN ZDRAVI RANE DOBI SE V VSEH LEKARNAH R. d. št. 2/41

Mož brez spomina

Iz Göteborga na Švedskem poročajo, da se je pred dnevi pojavil v uredništvu tamšnjega dnevnika eleganten gospod, star blizu 50 let. Izjavil je, da se ne spominja več svojega imena, da ne ve, kje je bil rojen, kje je doslej živel in zakaj se prav za prav nahaja v Göteborgu. Obrnil se je zato na urednika lista s prošnjo, da bi mu pomagal obuditi spomin. V svoji zmedenosti se je spominjal le tega, da je živel z dvema lepima gospodičnima, ki sta ga klicali oče, da je imel lepo stanovanje in sploh živel lepo življenje, medtem ko je v zadnjem času, odkar se ni več spominjal, kdo je prav za prav, delal drvarska dela skupno z drugimi drvarji in živel v neki leseni kolibi na mestni periferiji.

Eden izmed urednikov je gospoda brez spomina spoznal za nekega uglednega mestnega inženjerja, ki ga domači že dva meseca pogrešajo. Ko je odšel od doma, je izjavil, da gre v Oslo po opravkih. Zato doma-

ci njegove dolge odsotnosti niso javili policiji, čeprav so bili v strahu zanj, ker se toliko časa ni javil. Sedaj se je inženjer vrnil na svoj dom, vendar ni še povsem prepričan o svoji istovetnosti.

Po štirih letih najdeno truplo

V kraju Lecco v severni Italiji sta pred dnevi dva ribiča slučajno privlekla na dan v svojih mrežah truplo, ki je že zelo razpadlo. Preiskava je ugotovila, da gre za truplo mehanika Adona Poltija iz Onna, ki je v noči 5. novembra 1937, ko se je vračal z dela, postal žrtev nenavadne vihrne na jezeru, preko katerega se je hotel peljati s čolnom. Iskanje trupla je bilo tedaj zaman. Po štirih letih sta ga sedaj našla dva ribiča. Ugotovitev istovetnosti pokojnega mehanika bi bila zelo težka, ako ga ne bi bili spoznali njegovi sorodniki po majcici in hlačnem pasu, ki ju je še vedno imel na sebi, dočim je ostala obleka že razpadla.

POUK

slovensčine, italijanščine, nemščine, francosčine, angleščine po strokovno usposobljenih močeh. Pojasnila in prijave od 5.—6. popoldne pri: prof. Sid. Jeras, Levstikova ulica 19. 1589

DOMAČE KRVAVICE

in razna druga jedila ter 15 VRST IZBRANIH VIN — IN »SPECIAL« SVEŽE PIVO, ESPRESSO KAVA v GOSTILNI »PRI LOVCU« LJUBLJANA, RIMSKA CESTA — BLEIWEISOVA CESTA — Telefon 46-95

PREVOZNIŠTVO

Prevoz vsakovrstnega blaga, kuriva, selitve vam izvrši točno, solidno in zanesljivo po solidnih cenah. Prevoznik BELCIC, Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 4 (telefon št. 28-83) 1338

KUPUJEM

IN PRODAJEM rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje. Klavžer, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4. 1585

SUHE DESKE

JAVOROVE in parjene bukove plohe za mizarje (30 kub. metrov) prodam. Suštar, Ljubljana. 1578

Otomane

imamo zopet v veliki izbiri na zalogi po zelo konkurenčni ceni. Tapetništvo

E. Zakrajšek,

Miklošičeva 34

Klišarje ENO- in VEŠČARNE JI. OGRAFIKA

DRVA PREMOK IVSCHUMI DOBERNJIKA ZEJTA

LIQUORE LIKER STREGA JE KREPCILEN IN VAM URAYNA PREBAVO TONICO DIGESTIVO

DOMANI DOMENICA JUTRI V NEBELJO 28 SETTEMBRE Lotteria di Merano PUÒ CAMBIARE IL CORSO DELLA TUA VITA LANKO SPREMI VSE TVOJE ŽIVLJENJE

PROKLETSTVO DEMANTA

R o m a n . Galantno sem ji pomagal vstati, toda dama se je pobila tako, da ni mogla naprej.

Spomočjo dveh prijaznih meščanov sem jo spravil v bližnjo lekarno, potem sem pa brž izginil. Mutilo se mi je zelo, ker sem hotel čim prej pogledati, kaj je v ročni torbici, ki sem jo bil neopaženo ukradel dami in spravil v žep.

Odhitel sem v bližnji drevored, kjer sem lahko nemoteno potolažil svojo radovednost.

Tudi to pot mi je bila sreča mila. V ročni torbici so bili štirje bankovci po petdeset funtov in dva po deset. Debeluhasta dama se je pisala Dorothy Coxcombova in bila je posestnica. Listek, priropt k enemu izmed bankovcev, je pričal, za kaj je hotela dama porabiti svoj denar. In lahko rečem, da je bil njen namen naravnost smešen, kajti papirji, ki jih je hotela kupiti, so čez dva meseca po polomu banke Tynson & Company izgubili vso vrednost. Debeluhasta dama bi bila itak izgubila svoj denar in bilo je bolje, da je prišel v roke meni kakor pa brezvestnim bankirjem, ki so sramota Anglije in ki je njihovih žrtv na tisoče.

Vrgel sem ročno torbico proč, bankovce sem pa spravil v svojo denarnico, ki pač ni bila vajena takih gostov.

Kako blagodejno vpliva denar na človeka! Mislo prej se mi je zdelo vse pusto in prazno, zdaj sem pa videl vse v svetlih barvah, in najraje bi bil od veselja kar poskakoval.

Namesto, da bi šel za novimi pustolovščinami, sem se vrnil domov, prav za prav k Editi.

Pripravljala se je k odhodu. — Kaj? — se je začudila, — ti si se že vrnil? — Kakor vidiš... Slučajno sem srečal svojega strica v Fleet Streetu in to mi je prihranilo pot v Richmond.

— Zdiš se mi zelo vesel. — Da, vesel sem, da te zopet vidim, Edita. — Zares? — Kaj moreš dvomiti o tem? — Ne vem, ali je Edita verjela, da so moja čustva iskrena ali ne. Morda je dvomila o njih, toda pokazala tega ni.

Ovdedel sem jo v Regent Park, potem pa v Piccadilly. Sklenil sem bil živeti nekaj dni potretno, potem bi pa odpotoval na Holandsko. Editi seveda nisem povedal, da imam pri sebi več milijonov vreden demant. Toda nekega dne ali bolje rečeno neke noči je to sama ugotovila. Demant sem bil spravil v žep svoje flanelaste srajce in moja ljubica ga je slučajno začutila pod svojo roko.

— Kaj pa imaš tu, Edgar? — me je vprašala. — Oh, nič, — sem odgovoril.

— Zdi se mi, da je to kamenček. — Da, res je kamenček. — Spomin? — Ne, fetiš.

Edita se je zasmejala. — Saj nisi zamorec, da nosiš pri sebi fetiš. — Zamorec nisem, pa ga vendar nosim. — To je čudno... Ne bil abi verjela, da si tako praznoveren.

— Kaj hočeš, Edita...? Človek se ne izpremeni. — Kaj resno veruješ v moč tega amuleta? Ali ti je vsaj že prinesel srečo?

— Seveda, Edita, kajti ko sem izgubil tebe, sem i melsrečo, da sem te zopet našel. — In za to se moraš zahvaliti svojem amuletu? — Da. — Kakšen pa je ta tvoj amulet? — Saj sem ti že povedal — navaden kamenček, ki pa ne izvira iz naše zemlje.

— Menda se norčuješ iz mene, Edgar. — Kaj še. Gotovo si že kdaj slišala o meteorjih. — Ne, kaj pa je to? — To so kamni, ki padajo izpod neba.

Edita mi bila nič kaj prepričana o tem. Gledala me je nezaupljivo, ni si pa upala dvomiti o mojih besedah.

— Torej, — je dejala, — če padajo ti kamni izpod neba, kakor praviš, morajo res prinašati srečo. Pokaži mi, kakšen je ta kamenček. — Drugič, Edita. Moj amulet je zašit v dvojno

vrečko, zelo težko bi ga spravil iz nje. Obljubim ti pa, da ti ga pokažem jutri.

— Ali mi ga daš košček? — Če ti je toliko ležeče na tem... — Seveda mi je... Kamen, ki pada izpod neba... Edita se ni dala odpraviti kar tako in dobro sem vedel, da mi ne bo dala miru, dokler ji ne dam koščka svojega amuleta.

Preskrbel sem si torej košček kremenca in drugi dan sem ji ga dal.

— Torej to je amulet, — je vzkliknila. — No, lep pač ni. Sicer pa, če prinaša srečo... — Razbil sem kremenec s kladivom čez pol in drugo polovico skrbno spravil v vrečko, kjer sem imel preje spravljene demant.

Demant sem bil spravil v denarnico, toda bilo je treba zanj poiskati boljše skrivališče. Edita je bila pač radovedna kakor vse ženske in bal sem se, da ga bo končno našla.

Toda kam spraviti demant? — Mislim sem na to, da bi ga zašil pod podlogo te- lovnika ali v pas svojih hlač, pa sem opustil to misel, kajti podloga bi se lahko raztrgala in tako bi svoj zaklad še izgubil.

Mislil sem tudi na to, da bi ga skrivil v parket ali v peč ali pa da bi ga položil na umaro. Toda vsa ta skrivališča niso bila dovolj zanesljiva. Sobarica bi ga lahko našla in skrila.